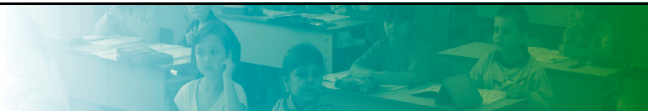


Intézményfenntartási és strukturális változások

Új típusú társulási, intézményfenntartási megoldások megjelenése a magyar közoktatásban

VII. Nevelésügyi Kongresszus, 2008. augusztus



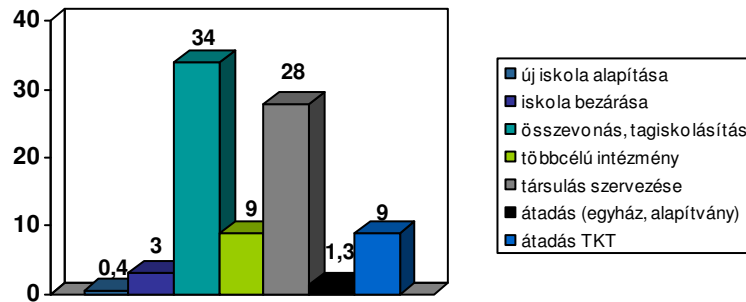
Általános iskolák számának változása

<i>Települési önkorm</i>	Intézmények száma	Feladatellátási helyek száma	<i>Egyház</i>	Intézmények száma	Feladatellátási helyek száma
2001/2002	2893	3289	2001/2002	144	150
2007/2008	2100	2922	2007/2008	179	201
			<i>Alapítvány</i>	Intézmények	Feladatellátási h
			2001/2002	66	67
			2007/2008	77	103

- A települési önkormányzat által fenntartott intézmények száma hat év alatt 27%-kal, míg a feladatellátási helyek száma 11%-kal csökkent.
- Ugyanezen időszakban az egyházi és alapítványi fenntartású intézmények valamint feladatellátási helyeik száma nőtt (intézményeké 24 ill. 17%-kal, feladatellátási helyeké 34 illetve 54%-kal).

Forrás: Oktatás-statisztikai évkönyv 2008, OKM

Önkormányzati intézményrendszer átalakítása



Az önkormányzatok százalékában.

Forrás: Önkormányzati adatfelvétel, 2007. (Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, NKTH JÁP 63/2006. projekt)

Három megoldás az intézményhálózat átalakítására

Dimenziók	Csatlakozás egy városi alapítványhoz	Alapítvány létrehozása kisiskolák fenntartására	Többcélú kistérségi megatársulás
Részt vevő települések száma	16 (egy nagyvárosi iskola két városi tagiskolával, 13 új kistérségi település)	11 kistérségi település	12 (négy kisváros, 8 község)
Részt vevő intézmények száma	26	12	31
Hány évre kapta meg a használatot az új fenntartó	10-99	10	12
Szervezeti forma	Nem kristályosodott ki, a szakmai vezetők kinevezendő embert be kellett állítani egy felálló igazgató helyére, a központi iskola igazgatóhelyettesének névleges feladata a tagintézményi kommunikáció	Alapítványi kuratórium, Igazgatók tanácsa, Ellenőrző bizottság, erős civil kontroll	Társulási Tanács, Egységes iskola vezetői a gimnázium volt igazgatója és az egyik kisiskola vezetője
Pedagógiai innováció	Két tannyelvű képzés, egész napos iskola	Projekt módszer, befogadó pedagógia	Egységes iskola, a hat évfolyamos gimnázium megszüntetését tervezik
Megtakarítás forrásai	A pedagógusok nem közalkalmazottak, 40 órás iskolai bentartózkodás, kismittott vezetői struktúra Többcélú intézményként többféle normatíva lehetősége	Pedagógus nem közalkalmazott, nincs túlórapénz, tanárok utaztatásával jobb kapacitáskihasználás, közös ügyvitel	Plusz normatíva lehetőség, tanárok utaztatása, közös ügyvitel
Helyi elfogadottság	Szülők elégedettek, az önkormányzatok több-kevesebb partnerek, iskolák között az együttműködés laza	Szülők elégedettek, erős helyi támogatottság, önkormányzatok együttműködőek, az iskolák kooperálnak	Önkormányzatok együttműködőek, valós helyi igényekre adott szervezeti válasz

Helyi beágyazottság

Szülői kezdeményezés van

„a falu sem akarta, a szülők végképp nem akarták, és önkormányzati körökben is volt tulajdonképpen támogató arra, hogy megmaradjon az iskola. A szülők vetették fel először, hogy próbáljunk valami alapítványi formát, vagy valami mást megtalálni

Az iskola a kezdeményező

„Az itteni anyaintézmény attól félt, hogy hogy bírja el az alapítványt ezt a rengeteg tagintézményt. Lehet, hogy úgy kellett volna, most már talán az alapító is azt mondja, hogy lehet, hogy úgy kellett volna, hogy egyet-egyet kipróbálni, nem pedig 12-t. Ez azt hiszem, kicsit sok. Azt hozzá kell tenni, hogy mindegyiket ők keresték, tehát ők (iskolák) keresnek meg minket, és könyörögtek, hogy szeretnének.”

Az önkormányzat a kezdeményező

A települések vezetői arra az álláspontra jutottak, hogy összességében több normatívához lehet ilyen módon jutni, mintha csak intézményfenntartó társulás működne.

Nincs szülői kezdeményezés

Pedagógus foglalkoztatás

Közalkalmazotti státuszban

„Kialakult az utazó tanári hálózat, amelyre a szakos ellátottság hiánya miatt volt szükség. Kistéleüléseken olyan tárgyat, mint például a biológia, kémia, rajz, azaz a kis óraszámú tantárgyakat általában nem adekvát szakos tanárok tanították. Van olyan település is, ahol 15 éve ebben a tanévben van először rajztanár meg énektanár.

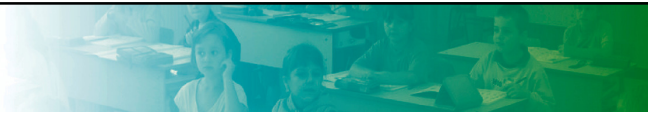
Intenzív a humán erő fejlesztés

*A pedagógusok minden pénteken tréningen vesznek részt egymás iskoláiban.
„Minden tanár meglátogatja a másikat és látja az ottaniakat, hogy milyen körülmények között dolgoznak. Az együttműködések is forognak. Gyakorlatilag mindenki megismer mindenkit, és mindenki megfordul a másikinál.”(elnök)*

A pénzügyi hatékonyságon a hangsúly

„Mi nem vagyunk közalkalmazottak, mindenféle olyan dolog, ami közalkalmazottaknak jár, az itt nincsen. Alapbérrel vetek fel bennünket, itt túlóra nincs. Munkaidőnk nyolctól négyig van, túlóra nincs. Ha 22 órán felül tanítunk, ami a törvény szerint kötelező, akkor elszámolhatjuk és a szabadság terhére nyáron kivehetjük, de pluszban túlórán nincs kifizetve. Pótszabadság az valóban megvan. De nem kapunk szakkönyvtámogatást.”

Nem közalkalmazotti státuszban



Pedagógiai innováció

Módszertani innováció

*„A projekt módszereknek egyébként a legsarkalatosabb része a tervezés. ha a projekt egész hetes, vagy egész délelőtti, akkor megfelelő módon, de hogy a káoszt elkerüljük, ezáltal a pedagógusoknak kell először ezt a kooperativitást megtanulniuk.”
(szakmai vezető)*

Nincs intézmények közötti integráló hatás

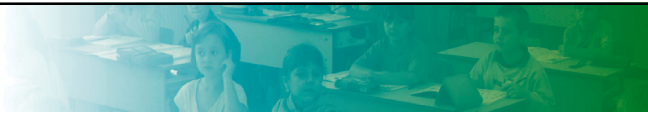
Szervezetintegráló

a leginkább érintett kistéleplülések polgármesterei eldöntötték, hogy nem csak társulnak az intézményeik fenntartására, hanem létrehoznak egy egységes intézményt

„A kéttannyelvűség felmenő rendszerben működik. Az a saját döntésünk volt, hogy a második-harmadik-negyedik osztályban angol tanítunk. ...A német abbamaradt, sajnos. Ez volt esetleg vita kérdése, de az alapítvány ezt is ránk hagyta, ahogy a helyi sajátosságok ezt igénylik. Azt kérték, hogy a bejövő első osztályban ott már akkor legyen angol.”

A tanulók elmondása alapján a szülőknek az iskola munkarendjéről nagyon pozitív véleménye van. Több tanulót az egéssznapos iskolai gyakorlat miatt frattak az intézménybe, mivel így sokkal inkább biztosítottak látták, hogy gyermekük az osztályfőnök, vagy szakos pedagógus segítségével lépést tud tartani a tananyaggal, mintha napköziothonos iskolába járna.

Kínálatbővítés, szerkezeti változás



Iskolaszervezeti vonatkozások

A kistéleplülések szerették volna mind a 8 évfolyamot helyben tartani, miközben a szabályozási-finanszírozási környezet az ő esetükben 4+4+4 esetleg 4+8 irányba tolja a rendszert.

A „megatársulás” többcélú intézményének (egységes iskola) létrehozása azonnal felvetette a gimnáziumi 6 évfolyamos képzés létjogosultságát.

A sikeresség néhány tényezője az új típusú intézménystruktúrában

Erős támogató helyi társadalom, beágyazottság (társadalmi tőke)

Szakértelem (külső szakértő bevonása, helyi szakértelem)

Megfelelő vezetési képességekkel rendelkező egyéniség

Tanuló szervezet (konfliktusmegoldó képesség, humán erő fejlesztés, visszacsatolás)

Jól felépített szervezeti struktúra, felelősségi viszonyok

Anyagi bázis, stabilitás (tőke, helyi ipar, normatíva lehetőség)

Földrajzilag elérhető távolságban vannak a települések és intézmények

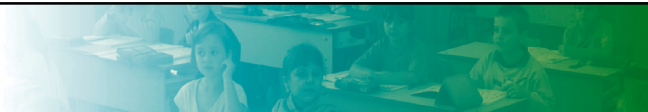
A szervezet mérethatékony (se nem kicsi, se nem túl nagy)

Javaslatok, következtetések - 1

A szabályozás nem kellően rugalmas, jelenleg azt az önkormányzatot is kisiskolája átadására kényszeríti, amely egyébként szeretné és meg is engedhetné magának a fenntartást.

Nem biztosított a kiemelt fejlesztésekben részt vevő modelliskolák esetében a folyamatosság. A stabil működési keretek megteremtésére szükség lenne keretszerződésekkel.

Az újfajta tulajdonviszonyok és intézményátstrukturizálások közepette még inkább fontossá válik a megfelelő oktatásirányítási kontroll, a folyamatok és eredmények értékelése, visszacsatolása és a fejlesztéshez szükséges támogató háttér kialakítása.

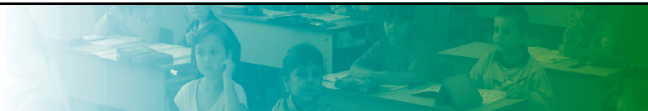


Javaslatok, következtetések - 2

A fenntartó és az intézmény érdekellentéte eredőjeként létrejövő mozgások esetenként kiszámíthatatlanok. Ebben a folyamatban a megfelelő vezetői kapacitások, a kompromisszumkészség és problémamegoldó készség igen fontosak. Az új típusú nagyobb méretű oktatási intézmények vezetése egyre komplexebb feladattá válik, így ezen a területen az intenzívebb és magasabb szintű vezetőképzés (külföldi tapasztalatok behozása) elengedhetetlen az iskolaigazgatók professzionalizálásához.

Kiszámíthatóbb szabályozásra lenne szükség, ennek érdekében a törvényalkotást meg kellene előznie egy kipróbálás-mérés-beváltásvizsgálat, hatáselemzés készítése, néhány kísérleti esetet több éven át kellene vizsgálni, mielőtt elterjed. Ma a társulásokat úgy ösztönözzük, hogy nincs még igazán követhető minta.

Jó gyakorlatok feltárása, elemzése és terjesztése.



Köszönöm a figyelmet.

Sinka Edit
edit.sinka@tarki-tudok.hu